Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет
Кафедра фізичної географії геоморфології та палеогеографії

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан географічного факультету
_____ Мирослав ЗАЯЧУК
"31" серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Методика навчання природознавства»

вибіркова

Освітньо-професійна програма ОП «Середня освіта (Географія)»

Спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія)

Галузь знань 01 Освіта

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

Факультет Географічний

Мова навчання українська

Чернівці 2026 р

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика навчання природознавства» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Географія» за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 6 від 31 травня 2021 року)

Розробники: *Галина КОВБІНЬКА, к. геогр. н., асистент*

Викладач (чі), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:
Галина КОВБІНЬКА, к. геогр. н., асистент

Затверджено на засіданні кафедри фізичної географії, геоморфології та палеогеографії *протокол* № 1 від "31" серпня 2026 року

Завідувач кафедри **Дарія ХОЛЯВЧУК**

Схвалено методичною радою інституту / факультету
протокол № 1 від "31" серпня 2026 року

Голова методичної ради
географічного факультету **Наталя АНДРУСЯК**

Мета навчальної дисципліни: Метою викладання навчальної дисципліни «Методика навчання природознавства» є формування у студентів системи теоретичних знань і практичних умінь, необхідних для організації ефективного процесу навчання природознавства учнів початкової школи, а також формування готовності до реалізації завдань природничої освітньої галузі в умовах Нової української школи.

Завдання дисципліни: Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика навчання природознавства» є:

1. сформувати у студентів знання про природознавство як навчальний предмет, його мету, завдання і зміст у структурі початкової освіти
2. ознайомити студентів з історією становлення і сучасними тенденціями розвитку методики навчання природознавства
3. сформувати уміння реалізовувати дидактичні принципи навчання природознавства
4. навчити добирати й раціонально поєднувати методи, форми та засоби навчання природознавства відповідно до мети уроку
5. сформувати уміння проєктувати, готувати й проводити уроки природознавства різних типів, екскурсії, предметні уроки
6. розвинути вміння організовувати спостереження, досліди та практичні роботи учнів у процесі вивчення природознавства
7. сформувати уміння планувати й проводити позакласну роботу природознавчого спрямування
8. сформувати уміння здійснювати контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з природознавства відповідно до вимог НУШ
9. виховати у студентів дослідницьку культуру, творчий підхід до організації навчання природознавства й екологічну свідомість

Під час вивчення курсу студент оволодіє такими навиками:

1. здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
2. здатність генерувати нові ідеї (креативність) у професійній діяльності, вміти організовувати освітній процес з природознавства із застосуванням сучасних засобів, методів, прийомів і технологій навчання
3. здатність застосовувати методи навчання природознавства для розвитку в молодших школярів дослідницьких умінь та навичок
4. здатність проєктувати й реалізовувати різні форми організації навчання природознавства (урок, екскурсія, позакласна робота)
5. здатність до формування екологічної культури та ціннісного ставлення до природи в учнів початкової школи

Студент повинен уміти:

1. визначати мету, завдання і планувати зміст уроку природознавства відповідно до вимог програми, добирати й доцільно поєднувати методи, форми та засоби навчання відповідно до теми і мети уроку
2. розробляти та проводити уроки природознавства різних типів, а також екскурсії в природу, організовувати спостереження, досліди та практичні роботи учнів на уроках і в позаурочний час, формувати в учнів природознавчі поняття з урахуванням вікових особливостей молодших школярів
3. розробляти дидактичні матеріали (наочність, картки, презентації) до уроків природознавства, планувати й проводити позакласні заходи природознавчого змісту
4. складати діагностичні та контрольні завдання для перевірки навчальних досягнень учнів, здійснювати самоаналіз і самооцінку проведеного уроку природознавства

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 11. Здатність до самостійного вивчення нових методів, форм роботи, використання новітніх педагогічних технологій у практичній діяльності та підвищення професійної майстерності.

ЗК 13. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, провадження інноваційної діяльності, здатність генерувати нові ідеї, творчо підходити до розв'язання проблем.

ЗК 14. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, здатність до творчого пошуку, ефективного розв'язання освітніх проблем нестандартними способами.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 01. Здатність застосовувати базові знання для оволодіння професійно орієнтованими дисциплінами в науково-дослідницькій і професійній діяльності.

ФК 07. Здатність упроваджувати сучасні фахові навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід.

ФК 08. Здатність до організації навчально-виховного процесу в закладах загальної середньої освіти, систематичного підвищення професійно-педагогічної кваліфікації та навчання впродовж життя.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 05. Знання основних принципів і положень географічної науки та їх використання у професійній педагогічній діяльності.

ПРН 12. Здатність застосувати знання основних правил організації польових та камеральних досліджень у педагогічній діяльності та позакласній і позашкільній роботі.

ПРН 14. Вміти застосовувати професійно природничо-наукові знання і практичні уміння й навички дисциплін фізико та суспільно-географічного циклу у педагогічній діяльності.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки		Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин		практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5	3	90	22	22			46		іспит
Заочна	3	5	3	90	6	6			76		іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекц.	практ.	лаб.	інд.	срс		лекц.	практ.	лаб.	інд.	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи навчання природознавства в початковій школі												
Тема 1. Природознавство як навчальний предмет у системі початкової освіти	8	2	2			4		1	1	7		
Тема 2. Історія становлення і розвитку методики навчання природознавства	8	2	2			4				7		
Тема 3. Дидактичні принципи навчання природознавства	8	2	2			4		1	1	7		
Тема 4. Методи навчання природознавства	9	2	2			5		1	1	7		
Тема 5. Форми організації навчання природознавства	9	2	2			5				7		
Разом за ЗМ1	**42**	**10**	**10**			**22**		**3**	**3**	**35**		
Змістовий модуль 2. Технологія організації навчання природознавства в початковій школі												
Тема 6. Засоби навчання природознавства	8	2	2			4		1	1	8		
Тема 7. Формування природознавчих понять у молодших школярів	9	2	2			5				8		
Тема 8. Методика проведення спостережень і	9	2	2			5		1	1	8		

дослідів у процесі вивчення природознавства												
Тема 9. Позакласна робота з природознавства	11	3	3			5		1	1	8		
Тема 10. Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з природознавства	11	3	3			5				9		
Разом за ЗМ 2	**48**	**12**	**12**			**24**		**3**	**3**	**42**		
Усього годин	**90**	**22**	**22**			**46**		**6**	**6**	**76**		

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями
МОДУЛЬ 1. **Теоретико-методичні основи навчання природознавства в початковій школі**	
1	**Тема 1. Природознавство як навчальний предмет у системі початкової освіти** 1. Природознавство як інтегрований курс: мета і завдання навчання 2. Зміст і структура шкільного курсу «Природознавство» (аналіз чинних освітніх програм) 3. Функції природознавства у формуванні наукового світогляду молодших школярів 4. Зв'язок природознавства з іншими навчальними предметами початкової школи 5. Методика навчання природознавства як педагогічна наука і навчальна дисципліна
2	**Тема 2. Історія становлення і розвитку методики навчання природознавства** 1. Зародження ідей природознавчої освіти (Я.А. Коменський, Ж.-Ж. Руссо) 2. Розвиток методики природознавства в українській педагогіці (В.Ф. Зуєв, О.Я. Герд, В.В. Половцов) 3. Радянський період розвитку методики навчання природознавства 4. Сучасний етап розвитку методики навчання природознавства в умовах НУШ 5. Персоналії українських методистів-природознавців та їхній науковий доробок
3	**Тема 3. Дидактичні принципи навчання природознавства** 1. Загальнодидактичні принципи та особливості їх реалізації у навчанні природознавства 2. Принцип наочності у навчанні природознавства 3. Принцип науковості й доступності змісту природознавчих знань 4. Принцип краєзнавства: використання місцевого природного матеріалу

	5. Принцип екологічної спрямованості навчання природознавства
4	**Тема 4. Методи навчання природознавства** 1. Класифікація методів навчання природознавства 2. Словесні методи (розповідь, бесіда, пояснення) у навчанні природознавства 3. Наочні методи (демонстрація, ілюстрація, спостереження) 4. Практичні методи (дослід, практична робота, моделювання) 5. Інтерактивні методи й технології навчання природознавства
5	**Тема 5. Форми організації навчання природознавства** 1. Урок як основна форма навчання природознавства: типи й структура уроків 2. Екскурсія як специфічна форма навчання природознавства 3. Предметний урок і урок-практикум із природознавства 4. Домашня навчальна робота учнів з природознавства 5. Інтегровані уроки природознавства в умовах НУШ
МОДУЛЬ 2. **Технологія організації навчання природознавства в початковій школі**	
6	**Тема 6. Засоби навчання природознавства** 1. Класифікація засобів навчання природознавства 2. Натуральні наочні посібники (гербарії, колекції, живі об'єкти) 3. Образотворчі та схематичні засоби наочності 4. Технічні засоби навчання та цифрові освітні ресурси на уроках природознавства 5. Навчально-матеріальна база кабінету природознавства (куточок живої природи, географічний майданчик)
7	**Тема 7. Формування природознавчих понять у молодших школярів** 1. Поняття як форма мислення: класифікація природознавчих понять 2. Психолого-педагогічні особливості формування понять у молодших школярів 3. Етапи формування природознавчого поняття на уроці 4. Методичні прийоми розкриття причинно-наслідкових зв'язків у природі 5. Труднощі й типові помилки у засвоєнні природознавчих понять учнями
8	**Тема 8. Методика проведення спостережень і дослідів у процесі вивчення природознавства** 1. Спостереження як метод пізнання природи молодшими школярами 2. Організація фенологічних спостережень і ведення календаря природи 3. Методика проведення навчального досліду на уроці природознавства 4. Практичні роботи з природознавства: види, структура, методика проведення 5. Формування дослідницьких умінь учнів на уроках природознавства
9	**Тема 9. Позакласна робота з природознавства** 1. Значення і завдання позакласної роботи з природознавства 2. Форми індивідуальної та групової позакласної роботи 3. Масові форми позакласної роботи (свята природи, конкурси, виставки) 4. Гурткова робота природознавчого спрямування 5. Взаємодія школи з установами (музеї природи, заповідники, ботанічні сади)
10	**Тема 10. Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з природознавства** 1. Функції та види контролю у навчанні природознавства 2. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з природознавства в умовах НУШ 3. Методика складання діагностичних і контрольних завдань 4. Компетентнісний підхід до оцінювання природознавчої освіченості молодших школярів 5. Формувальне оцінювання на уроках природознавства

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми (питання/завдання)
МОДУЛЬ 1. **Теоретико-методичні основи навчання природознавства в початковій школі**	
1	**Практичне заняття 1. Аналіз навчальних програм і підручників з природознавства для початкової школи** 1. Проаналізувати структуру типової освітньої програми з природознавства (освітня галузь «Природнича», НУШ) 2. Порівняти зміст двох підручників природознавства (за вибором) за однією темою 3. Виявити наскрізні змістові лінії курсу 4. Скласти таблицю відповідності тем програми і розділів підручника 5. Оцінити методичний апарат підручника (систему запитань і завдань)
2	**Практичне заняття 2. Історичний огляд методичних систем навчання природознавства** 1. Скласти хронологічну таблицю етапів розвитку методики природознавства 2. Порівняти догматичну, ілюстративну й дослідницьку методичні системи навчання 3. Підготувати повідомлення про внесок вітчизняного методиста-природознавця (за вибором) 4. Проаналізувати сучасні тенденції розвитку методики навчання природознавства 5. Виявити елементи історичного методичного досвіду, актуальні для НУШ
3	**Практичне заняття 3. Реалізація дидактичних принципів на уроках природознавства** 1. Змоделювати фрагмент уроку з реалізацією принципу наочності 2. Дібрати краєзнавчий матеріал до однієї з тем природознавства 3. Розробити навчальні завдання екологічного спрямування 4. Проаналізувати конспект уроку з погляду реалізації дидактичних принципів 5. Обґрунтувати добір змісту уроку відповідно до принципу доступності
4	**Практичне заняття 4. Використання методів навчання на уроках природознавства** 1. Розробити евристичну бесіду з природознавства до визначеної теми 2. Змоделювати проведення демонстраційного досліду 3. Підготувати завдання для роботи учнів у парах/групах 4. Розробити інтерактивну вправу з використанням цифрового освітнього ресурсу 5. Порівняти ефективність різних методів навчання на прикладі однієї теми
5	**Практичне заняття 5. Підготовка та проведення уроку природознавства різних типів** 1. Скласти план-конспект уроку засвоєння нових знань 2. Скласти план-конспект уроку узагальнення й систематизації знань 3. Розробити структуру предметного уроку природознавства 4. Змоделювати фрагмент інтегрованого уроку 5. Провести самоаналіз розробленого уроку за визначеними критеріями
МОДУЛЬ 2. **Технологія організації навчання природознавства в початковій школі**	
6	**Практичне заняття 6. Розробка та використання наочних посібників на уроках природознавства** 1. Розробити (виготовити макет) роздаткового наочного матеріалу до теми 2. Підготувати мультимедійну презентацію з елементами анімації

	3. Розробити схему або модель природного явища 4. Скласти гербарій/колекцію за визначеною темою та описати методику її використання 5. Оцінити дидактичну доцільність дібраних засобів наочності
7	**Практичне заняття 7. Методика формування природознавчих понять** 1. Визначити етапи формування конкретного природознавчого поняття (за вибором) 2. Розробити систему запитань для розкриття суттєвих ознак поняття 3. Змоделювати прийом порівняння для формування поняття 4. Виявити типові помилки учнів при засвоєнні поняття та шляхи їх подолання 5. Скласти опорну схему (таблицю) для систематизації понять теми.
8	**Практичне заняття 8. Організація спостережень і дослідів на уроках і екскурсіях** 1. Розробити план фенологічних спостережень на сезон 2. Скласти інструкцію для проведення навчального досліду 3. Підготувати маршрут та завдання для екскурсії в природу 4. Розробити картку для фіксації результатів спостереження 5. Змоделювати аналіз результатів практичної роботи учнів
9	**Практичне заняття 9. Планування та проведення позакласної роботи з природознавства** 1. Розробити план роботи природознавчого гуртка на семестр 2. Скласти сценарій свята або конкурсу природознавчого змісту 3. Підготувати завдання для проєктної діяльності учнів 4. Розробити план екскурсії до музею природи/заповідника 5. Оцінити виховний потенціал розробленого заходу
10	**Практичне заняття 10. Складання діагностичних завдань для контролю знань учнів** 1. Скласти тестові завдання закритої форми до теми 2. Розробити завдання відкритої форми (з розгорнутою відповіддю) 3. Підготувати практичне завдання для перевірки вмінь учнів 4. Скласти диференційовані завдання за рівнями складності 5. Розробити критерії оцінювання виконаних завдань

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	К-сть год.
МОДУЛЬ 1. **Теоретико-методичні основи навчання природознавства в початковій школі**			
1	Тема 1. Природознавство як навчальний предмет у системі початкової освіти	Опрацювати чинну типову освітню програму з природознавства (освітня галузь «Природнича», НУШ) і підготувати порівняльну таблицю змістових ліній курсу.	4
2	Тема 2. Історія становлення і розвитку методики навчання природознавства	Підготувати реферативний огляд про внесок одного з методистів (за вибором) у розвиток методики природознавства.	4,5
3	Тема 3. Дидактичні принципи навчання природознавства	Розробити приклади реалізації принципу краєзнавства на матеріалі природи свого регіону.	4,5
4	Тема 4. Методи навчання природознавства	Розробити фрагмент уроку природознавства з використанням одного з інтерактивних	4,5

		методів навчання.	
5	Тема 5. Форми організації навчання природознавства	Скласти план-конспект уроку природознавства одного з типів (за вибором студента).	4,5
МОДУЛЬ 2. Методи досліджень ландшафтних комплексів			
8	Тема 6. Засоби навчання природознавства	Розробити електронний дидактичний матеріал (презентацію) до однієї з тем природознавства.	5
9	Тема 7. Формування природознавчих понять у молодших школярів	Розробити методичну послідовність формування одного природознавчого поняття (за вибором) на конкретному уроці.	5
	Тема 8. Методика проведення спостережень і дослідів у процесі вивчення природознавства	Розробити методику проведення досліду з однієї з тем природознавства початкової школи.	
	Тема 9. Позакласна робота з природознавства	Розробити сценарій одного з масових позакласних заходів природознавчого спрямування.	
	Тема 10. Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з природознавства	Скласти комплект диференційованих контрольних завдань з природознавства до однієї теми.	

Методи навчання

- словесні методи (лекція, консультація, дискусія),
- лабораторні заняття: робота з приладами на метеомайданчику,
- лабораторні статистичні, графічні та картографічні роботи.
- наочні методи (презентації, відеоматеріали, віртуальні подорожі).
- робота з навчальними матеріалами.
- навчальні ігри та симуляції.
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси – ресурси, мультимедійні, дистанційні, ютуб-канал кафедри Цілком природно)
- самостійна робота за програмою навчальної дисципліни

Система контролю та оцінювання

Навчальні досягнення студентів із дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип пооперaційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Навчальні досягнення студентів із дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип пооперaційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких форм і засобів діагностики, як оцінювання практичних і самостійних робіт, тестування, оцінювання індивідуальних завдань, письмове й усне опитування.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може

бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, за умови, що кожна тема повинна бути здана хоча би на мінімальну оцінку. Роботи, які здаються не вчасно без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).Перескладання рубіжних контролів (модулів) відбувається за дозволом лектора за наявності документів, що підтверджують поважні причини. Студенти повинні всі роботи виконувати самостійно, без допомоги сторонніх осіб чи використання заборонених джерел (в тому числі різних девайсів). При дистанційному навчанні або онлайн-тестах заборонено користуватися матеріалами, які не передбачені правилами проведення оцінювання (наприклад, пошуковими системами, готовими відповідями тощо).У випадку виявлення таких порушень роботи не оцінюватимуться, а результати анульовуються.

Відвідування занять (як лекційних, так і практичних) є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, академічна мобільність) навчання може відвідуватись індивідуально у формі онлайн при попередженні викладача.

Облік успішності за формами поточного контролю знань за модулями в межах академічних груп проводиться за такими видами роботи студента:

- комп'ютерне тестування,
- письмове визначення основних понять,
- контрольні роботи, самостійні роботи,
- виконання усіх практичних робіт.

Форми контролю

Форми поточного контролю: усні й письмові відповіді на питання, письмові відповіді на поточний тестовий контроль; перевірка виконання завдань (здійснення аналізу графіків, карт, схем, картосхем, таблиць, побудова схем, розв'язування задач тощо), ходу самостійної роботи, контрольні й модульні письмові роботи.

Тестовий контроль здійснюється за допомогою набору стандартизованих завдань змішаного типу, які дають можливість перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма здобувачами, виміряти обсяг і рівень конкретних знань, умінь і навичок.

Самостійна робота виконується у формі анотацій, презентацій та ілюстративних матеріалів (у електронній формі, на паперових носіях), що унаочнюють окремі питання курсу- контрольні роботи;

Форма підсумкового контролю: залік в усній формі із відповіддю на теоретичні питання та виконанням практичних завдань.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, де враховуються результати поточного, модульного та підсумкового контролю.

За перший змістовий модуль здобувач може отримати максимально 30 балів, за другий – 30 Підсумковий контроль (іспит) – 40 балів.

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю

При вивченні дисципліни «Методика навчання природознавства» рекомендується використовувати такі методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; оцінка за індивідуальне навчальне завдання; підсумковий усний екзамен.

2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: практична перевірка і оцінювання кожної практичної роботи.

3.Додатково: звіти, реферати, проєкти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; поточний та підсумковий тестовий контроль.

З навчальної дисципліни навчальним планом передбачена форма контролю – **тестовий іспит**.

Електронний контроль виконання завдань з курсу «Методика навчання природознавства» представлений на електронній платформі https://moodle.chnu.edu.ua

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться задля оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни впродовж семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (іспит).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 30 балів;

Студент, який набрав впродовж нормативного терміну вивчення дисципліни 50 балів та виконав навантаження за всіма кредитами, має можливість не складати залік і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку або складати залік заради підвищення свого рейтингу за даною навчальною дисципліною. Якщо студент набрав менше 35 балів, він не допускається до складання іспиту.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається залік, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (іспит) – до 40 балів. Відповідно до вимог Болонської угоди проводиться місцева (національна) шкала визначення оцінок і шкала ECTS. Для їх порівняння використовується вищенаведена таблиця.

Студент, який не отримав позитивні оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається не атестованим та не допускається до складання заліку. Допущеним до складання заліку студент може бути лише у разі відпрацювання всього матеріалу, передбаченого навчальним планом у повному обсязі, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку, або за яким він не атестований

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)									Кількість балів (залікова/екзаменаційна робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	40	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре

Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Яка мета і завдання шкільного курсу «Природознавство»?
2. Які змістові лінії становлять структуру курсу природознавства в початковій школі?
3. Хто з учених стояв біля витоків методики навчання природознавства?
4. Який внесок у розвиток вітчизняної методики природознавства зробив О.Я. Герд?
5. У чому полягає сутність принципу наочності у навчанні природознавства?
6. Як реалізується принцип краєзнавства на уроках природознавства?
7. Яка класифікація методів навчання природознавства є найпоширенішою?
8. У чому специфіка словесних методів навчання природознавства?
9. Які переваги й обмеження практичних методів навчання природознавства?
10. Чим урок природознавства відрізняється від екскурсії як форми навчання?
11. Яка структура уроку засвоєння нових знань з природознавства?
12. Яка класифікація засобів навчання природознавства?
13. У чому переваги натуральних наочних посібників порівняно з образотворчими?
14. Яку роль відіграють цифрові освітні ресурси на уроках природознавства?
15. Які етапи формування природознавчого поняття на уроці?
16. У чому полягають типові труднощі засвоєння понять молодшими школярами?
17. Яка методика проведення фенологічних спостережень?
18. Чим відрізняється навчальний дослід від практичної роботи?
19. Які форми позакласної роботи з природознавства виокремлюють?
20. Яке значення гурткової роботи природознавчого спрямування?
21. Які функції контролю навчальних досягнень учнів з природознавства?
22. У чому сутність формувального оцінювання на уроках природознавства?
23. Природознавство як навчальний предмет початкової школи: мета, завдання, структура
24. Зміст курсу «Природознавство» відповідно до чинної освітньої програми НУШ
25. Методика навчання природознавства як педагогічна наука
26. Історія зародження ідей природознавчої освіти в зарубіжній педагогіці
27. Розвиток методики навчання природознавства в українській педагогічній думці
28. Сучасний етап розвитку методики природознавства в умовах реформи НУШ
29. Загальнодидактичні принципи навчання природознавства
30. Принцип наочності та його реалізація у навчанні природознавства
31. Принцип краєзнавства у навчанні природознавства
32. Принцип екологічної спрямованості навчання природознавства
33. Класифікація методів навчання природознавства
34. Словесні методи навчання природознавства
35. Наочні методи навчання природознавства

36. Практичні методи навчання природознавства
37. Інтерактивні методи навчання природознавства
38. Урок як основна форма навчання природознавства: типи й структура
39. Екскурсія як форма навчання природознавства: види, методика підготовки й проведення
40. Домашня навчальна робота учнів з природознавства
41. Інтегровані уроки природознавства в умовах НУШ
42. Класифікація засобів навчання природознавства
43. Натуральні наочні посібники в навчанні природознавства
44. Технічні засоби навчання та цифрові ресурси на уроках природознавства
45. Навчально-матеріальна база кабінету природознавства
46. Природознавчі поняття: сутність, класифікація, етапи формування
47. Методичні прийоми розкриття причинно-наслідкових зв'язків у природі
48. Спостереження як метод пізнання природи молодшими школярами
49. Методика проведення навчального досліду з природознавства
50. Практичні роботи з природознавства: види, структура, методика проведення
51. Позакласна робота з природознавства: значення, завдання, форми
52. Гурткова робота природознавчого спрямування
53. Контроль і оцінювання навчальних досягнень учнів з природознавства
54. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з природознавства в умовах НУШ

Зарахування результатів неформальної освіти

Відповідно до «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» (https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf) допускається зарахування навчальних елементів, а також отримання додаткових балів за результатами неформальної освіти:

– робота чи стажування за фахом, що підтверджується документом із підприємства та забезпечує набуття компетентностей, передбачених навчальною дисципліною;

– проходження безкоштовних навчальних тренінгів (вебінарів, семінарів), що проводяться на платформі Coursera та інших фахових платформах.

Результати зараховуються для відповідних тем лекційних і практичних занять чи окремих модулів цієї навчальної дисципліни у кількості балів, що виділяються на цей навчальний елемент.

Рекомендована література:

Основна

1. Байбара Т. М. Методика навчання природознавства в початкових класах : навч. посіб. Київ : Веселка, 1998. 334 с.
2. Нарочна Л. К., Ковальчук Г. В., Гончарова К. Д. Методика викладання природознавства : навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Вища школа, 1990. 302 с.
3. Гільберг Т. Г. Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2020. 256 с.
4. Гільберг Т. Г. Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навчально-методичний посібник. Київ : Генеза, 2020.
5. Литвин О. П. Практикум з методики навчання природознавства. Біла Церква, 2013. 64 с.

6. Волошина Г. П. Дидактичні засади навчання природознавства в початковій школі : навч.-метод. посіб. Умань, 2015.
7. Ковальчук Г. В. Основи природознавства з методикою викладання : навч. посіб. Київ, 2005.
8. Пруцакова О. Л. Формування екологічної компетентності учнів початкової школи : метод. посіб. Київ, 2018.
9. Типова освітня програма для 1–4 класів закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна (затв. наказом МОН України № 743 від 12.08.2022).
10. Державний стандарт початкової освіти (затв. постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018, зі змінами).
11. Концепція «Нова українська школа» / Міністерство освіти і науки України, 2016.

Інформаційні ресурси

Електронні ресурси з модельними та типовими навчальними програмами природничої освітньої галузі (природознавство, «Я досліджую світ», «Пізнаємо світ», географія), рекомендовані Міністерством освіти і науки України:

1. Навчальні програми для 1–4 класів (МОН України) — офіційна сторінка з переліком типових освітніх програм, зокрема з природничої освітньої галузі («Я досліджую світ») — https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-1-4-klasiv
2. Типова освітня програма для 1–2 класів, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна (містить інтегрований курс «Я досліджую світ», природнича освітня галузь) — https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyyan.pdf
3. Модельні навчальні програми для 5–9 класів Нової української школи (природнича освітня галузь) — офіційна сторінка МОН України — https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku
4. Модельна навчальна програма «Географія. 6–9 класи» (автори Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. та ін.), МОН України — https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Prirod.osv.galuz/Heohrafiya/Heohrafiya.6-9%20kl.Kobernik.ta.in.06.05.22.pdf
5. Модельна навчальна програма «Географія. 6–9 класи» (оновлена редакція, 2025), МОН України — https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2025/modelna-programa-geografiia-6-9-klasi.pdf
6. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу. 5–6 класи» (інтегрований курс «Пізнаємо світ», автор Коршевнюк Т. В.), МОН України — https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Prirod.osv.galuz/Pizn.pryr.5-6-kl.Korshevnyuk.14.07.pdf
7. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу. 5–6 класи» (автори Шаламов Р. В., Каліберда М. С., Григорович О. В., Фіцайло С. С.), МОН України — https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Prirod.osv.galuz/Pizn.pryr.5-6-kl.Shalamov.ta.in.14.07.pdf
8. Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу (інтегрований курс «Пізнаємо світ»). 5–6 класи» (автор Бобкова О. С.) — опис на порталі Освіта.UA — https://osvita.ua/school/program/program-5-9/85259/
9. Реєстр модельних навчальних програм — Інститут модернізації змісту освіти (ІМЗО) — https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.